

(דף נ"ט ע"א) גוּפָא דְאִילָנָא, חוּלְקָא דְיִשְׂרָאֵל. בְּעֵי לְנִטְרָא לִזְוֵן, וְלְמִיָּהֵב שְׁלָמָא בְּכַלְהוֹן. וְעַל דָּא שְׁבָעִים פְּרֵי חֲחֹג, לְמִיָּהֵב שְׁלָמָא לְשִׁבְעֵין עֲנַפִּין דְּבָגוּ אִילָנָא.

וְעַל דָּא מִי כְמוֹכָה בְּאַלֶם י"י. (מאי בְּאַלֶם. אִילָנָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה א) כִּי יִבֹּשׁוּ מְאֵלִים אֲשֶׁר חִמַּדְתֶּם. וְהָיָה אִילָנָא, וְהָיוּ פִלְחִין לְחַד דְּפוּסָא, דְּמִחְקִין בְּגִיּוּיָהּ. וְאַקְרִי אֵלִים אִילָנָא) מִי כְמוֹכָה דְיַעֲבִיד כְּעוֹבְדֵי וִירְחַם עַל פְּלָא. מִי כְמוֹכָה בְּכָל הָהוּא סַחְרִינְיָה דְאִילָנָא דְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ שְׁלֵטָא, נְטִיר לְכַלָּא, נְטִיר לְכָל שְׂאֵר, וְלֹא בְּעֵיָא לְמַעַבְד עִמְהוֹן גְּמִירָא. מִי כְמוֹכָה נְאֻדָּר בְּקִדְשׁ, בְּהָהוּא חֵילָא עֲלָאָה דְאַקְרִי קִדְשׁ. נְאֻדָּר בְּקִדְשׁ מִמֶּשׁ, וְאַקְרִי כַח י"י נְעַם י"י, וְהָא אִוְקִימָנָא מִיָּלִי.

מִי כְמוֹכָה בְּאַלֶם י"י. (שמות טו) ר' יוֹסִי פְתַח (קהלת א) רְאִיתִי אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַיִם וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וְרֵעוּת רֵיחַ. שְׁלָמָה מְלָכָא, דְאַסְתַּלַּק בְּחַכְמָתָא יִתִּירָא עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא, הִיךְ אָמַר דְּכָל עוֹבְדִין הֶבֶל וְרֵעוּת רֵיחַ. יְכוּל אַף מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, וְהָא כְּתִיב (ישעיה לב) וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שְׁלוֹם. אֲלָא הָא אִוְקִימָנָה, כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַיִם כְּתִיב. שְׂאֵינִי מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, דְּאִיהוּ לְעִילָא מִן שְׁמַשָּׁא.

וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וְרֵעוּת רֵיחַ, מְאִי קָא מִיִּירֵי. אִי תִימָא הַכֹּל הֶבֶל כְּמָה דְאִוְקִימָנָא, דְּאִיהוּ בְּרִיָּא דְחַכְמָתָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר הַכֹּל הֶבֶלִים אָמַר קַהֲלַת, וְאִינוּן הַבְּלִים קִיּוּמָא דְעַלְמָא דְלְעִילָא וְתַתָּא. מְאִי תִימָא בְּהָאִי, דְכְּתִיב הַכָּא, הַכֹּל הֶבֶל וְרֵעוּת רֵיחַ. (וְהָא מְלָתָא דָּא תַחַת הַשָּׁמַיִם כְּתִיב).

אֲלָא הִכִּי אִוְקִימָנָה, וְהִכִּי הוּא. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְעוֹבְדִין מִתְכַּשְׁרֵן לְתַתָּא, וְכֵר נֶשׂ אֲשַׁתְּדֵל בְּפוּלְחָנָא דְמְלָכָא קִדְשָׁא, הָהוּא מְלָךְ דְעַבִּיד, הֶבֶל אֲתַעֲבִיד מִיָּנִיָּה לְעִילָא. וְלִית לָךְ הֶבֶל, דְלִית לִיָּה לִיָּה קָלָא, דְסָלִיק וְאֲתַעֲטֵר לְעִילָא, וְאֲתַעֲבִיד סִיגִירָא קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא.

וְכָל אִינוּן עוֹבְדִין דְאֲשַׁתְּדֵל בְּהוּ בְר נֶשׂ, דְלָאו אִינוּן פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, הָהוּא מְלָךְ דְעַבִּיד, הֶבֶל יִתַּעֲבִיד מִיָּנִיָּה, וְאֲזָלָא וְשַׁאטַּת בְּעַלְמָא. וְכֵד נִפְקַת נִשְׁמַתִּיה דְבֵר נֶשׂ, הָהוּא הֶבֶל מְגַלְגָּלָא לִיָּה בְּעַלְמָא, כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיךָ יִקְלַעְנָהּ בְּתוֹךְ פֶּה הַקָּלַע.

מְאִי יִקְלַעְנָהּ. הָהוּא הֶבֶל דְמְגַלְגָּל לִיָּה סַחְרִינְיָה בְּעַלְמָא, כְּדִין כָּל מַלְיָן דְמִתַּעֲבִידִין (וְאִינוּן דְתַחֲוֹת שְׁמַשָּׁא) דְלָאו אִינוּן פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, הֶבֶל יִתַּעֲבִיד מִיָּנִיָּה, אִיהוּ תְבִירָא דְרוּחָא, דְמִתְכַּר לְרוּחָא דְסָלִיק וְנַחֲתִית וּמִתְגַּלְגָּל בְּעַלְמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב הֶבֶל וְרֵעוּת רֵיחַ. אָבֵל הָהִיא מְלָךְ דְאִיָּה פּוּלְחָנָא דְמִרְיָה דָּא סָלִיק (אַקְרִי) לְעִילָא מִן שְׁמַשָּׁא, וְאֲתַעֲבִיד מִיָּנִיָּה הֶבֶל קִדְשָׁא, וְדָא הוּא זְרַעָא דְזֵרַע בְּר נֶשׂ בְּהָהוּא עַלְמָא, וּמַח שְׁמִיָּה. צְדָקָה. דְכְּתִיב, (הושע י) זְרַעוּ לָכֶם לְצַדִּיקָה.

הָאִי מְדַבֵּר לִיָּה לְבֵר נֶשׂ, כֵּד תִּפּוּק נִשְׁמַתִּיה מִיָּנִיָּה, וְסָלְקָא לָהּ בְּאַתְרָא דְכְבוֹד דְלְעִילָא אֲשַׁתְּכַח לְאַתְצַרְרָא בְּצִרְרָא דְחַיִּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה כח) וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה בְּגִין לְדַבְרָא לָךְ, לְסָלְקָא לָךְ, (מִן אַתְר) לְאַתְר דְאַקְרִי כְבוֹד י"י. דְכְּתִיב, (ישעיה כח) כְּבוֹד י"י יֹאסְפֶךָ.

כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין, דִּתְהוּא הַכֵּל קִדְיִשָּׁא מִדְּבַר לְהוּ, הֵהוּא דְאַקְרִי כְבוֹד יִי, כְּנִישׁ לֹון בְּגוּיָה, וְאַתְצִירִין בִּיהַ. (תְּדָא הוּא דְכְּתִיב כְּבוֹד ה' יֵאֲסֹפֶה) וְדָא אַקְרִי נִיִּיחָא דְרוּחָא. אַבְל אַחְרָא וִרְעוּת רוּחַ אַקְרִי. זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵינָא, דְכָל עוֹבְדֵיהוֹן לְעִילָא מִן שְׁמִישָׁא וְזִרְעִין זִרְעָא דְצַדִּיקָה, לְמִזְכֵּי לֹון לְעִלְמָא דְאַתִּי, וְעַל דָּא כְּתִיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יְרֵאֵי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צַדִּיקָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא כִּד אַתְבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, לָא אַתְבְּנִי אֱלָא בְּדִינָא וְרוּגְזָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (ירמיה לב) כִּי עַל אִפִּי וְעַל חֲמָתִי וְגו' בְּגִין דְּבִבְאַתְרָא דְדִינָא שְׂרִיָּא. לְזִמְנָא דְאַתִּי, זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי לִיהַ, וְלֹאֲתַקְנָא לִיהַ בְּדַרְגָּא אַחְרָא עֲלָאָה דְאַקְרִי צַדִּיקָה, דְכְּתִיב, (ישעיה נד) בְּצַדִּיקָה תִּבְנוּנִי. בְּגִין כְּהָ אַתְקִיָּים, (ביה) וְשָׁמִיָּה (דף נ"ט ע"ב) מִמֶּשׁ צַדִּיק יִתְקַרֵּי. מְנַלְן. דְכְּתִיב, (ירמיה כג) וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ יִי צַדִּיקֵנוּ.

נְטִיטָה יְמִינָה תִּבְלָעְמוּ אֶרֶץ. (שמות טו) הָא אַתְמַר, אֲרִימַת יְמִינָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא אַתְעָרוּ בִּיהַ חֲבַרְיָא, דְכִּד אִפִּיק קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַצְרָאֵי מַתִּין מִתְחוּת מִיָּא, אָמַר לְאַרְעָא, כְּנִישׁ לֹון בְּגוּוֹה, וְלָא בְּעָאֲת, עַד דְּאִוְשִׁיט קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינָא לְקַבְלָה, וְאוּמֵי לָהּ, כְּדִין בְּלַעַתִּינוּן אֶרְעָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב תִּבְלָעְמוּ אֶרֶץ. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, נְטִיטָה יְמִינָה: לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִשְׁמָאֲלָא וּכְדִין אַתְעָבִיד בְּהוּ דִינָא.

נְחִית בְּחֶסֶדְךָ עִם זִי גְּאֻלְתִּי, (שמות טו) כְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים מד) כִּי יְמִינָה וְזִרְעָהּ וְאוֹר פְּנֵיהָ כִּי רְצִיתֶם. כִּי יְמִינָה: הָא גְּדוּלְהַ. נְחִלְתָּ בְּעִזָּה, הָא דְכְּתִיב וְזִרְעָהּ, הָא גְּבוּרָה. אֶל נְוָה קִדְשָׁה, הָא דְכְּתִיב, וְאוֹר פְּנֵיהָ כִּי רְצִיתֶם, הָא צְדִיק. וְכִלְהוּ מוֹשֶׁתְּכַחֵי בְּקָרָא.

תִּפּוּל עֲלֵיהֶם אִימָתָה וּפְחַד. (שמות טו) אִימָתָה, אִימָה מִיבְעֵי לִיהַ, מָאֵי אִימָתָה. דִּהָא לִית לָהּ אֶת אוּ מְלָה תְּדָא בְּאוּרִייתָא, דְלָא אִית בְּהָ רְזִין עֲלָאִין. מָאֵי אִימָתָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלוּמַר דְּחִילוּ דְשִׁכְנֵתָא.

כְּהֵאֵי גְּוּוֹנָא, (שמות טו) תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר נְחֹלְתָהּ וְגו', תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ, תִּבְאָם וְתִטְעֲם מִיבְעֵי לִיהַ, מָאֵי תִבְאָמוּ. אֱלָא רוּחָא דְקִדְשָׁא אָמַר, עַל אֵינּוֹן דְרָא בְּתַרְאָה, דְגִזַּר יְהוֹשֻׁעַ, וְאַתְגְּלִיא כְּהוּ גְּלִיא דְרִשִׁימָא קִדְיִשָּׁא דְשָׁמִיָּה דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאַלִּין אַחִידָן בִּיהַ בּו', וְאַלִּין אַתְחִזִּיאוּ לְמִירַת אֶרְעָא. כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. דְכָל מָאן דְאַתְגְּזַר, וְאַתְגְּלִיא בִּיהַ רִשִׁימָא קִדְיִשָּׁא, וְנָטִיר לִיהַ, אַקְרִי צְדִיק, בְּגִין, כְּהָ לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ.

וְעַל דָּא תִבְאָמוּ, ו' יְתִירָה, תִּבְאָמוּ לְאֵינּוֹן דְאַחִידָן בּו'. וְתִטְעֲמוּ כְּמָה דְאַתְ אָמַר נְצַר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְפָּאָר. לְאֵינּוֹן דְאַחִידָן בּו', וְלְאֵינּוֹן בְּתַרְאֵי, אַתְעָר מְלָה. וְלִית לָהּ מְלָה בְּאוּרִייתָא, אוּ אֶת זְעִירָא בְּאוּרִייתָא, דְלִית בְּהָ רְזִין עֲלָאִין, וְטְעֲמִין קִדְיִשִׁין, זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דִּיִּדְעִין כְּהוּ.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא לְמַבְנֵי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, פְּגוּוּנָא דְבֵי מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיָלָא, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר, מְכוּן לְשִׁבְתָּהּ
פְּעֻלַת יי'. דְאַצְטְרִיד לְמַבְנֵי בֵי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, וְלַעֲלָא בְּגוּיָה צְלוּתָא בְּכָל יוֹמָא, לְמַפְלַח לִיה
לְקוּדְשָׁא בְרִידָה הוּא, דְהָא צְלוּתָא אֶקְרִי עֲבוּדָה.

וְהָהוּא בֵי כְנֻשְׁתָּא, אֶצְטְרִיד לְמַבְנֵי לִיה בְּשִׁפְרוֹ סְגָא, וְלֹאֲתַקְנָא לִיה בְּכָל תַּקּוּנֵינוּ, דְהָא בֵי
כְנֻשְׁתָּא דְלַתַתָּא, קְיָיִמָא לְקַבֵּל בֵּי כְנֻשְׁתָּא דְלַעֲיָלָא.

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְתַתָּא, אִיהוּ קָאִים פְּגוּוּנָא דְבֵית הַמִּקְדָּשׁ דְלַעֲיָלָא, דְקָאִים דָּא לְקַבֵּל דָּא. וְהָהוּא בֵי
מִקְדָּשָׁא, כָּל תַּקּוּנֵינוּ, וְכָל פּוּלְחָנוּי, וְכָל אֵינוֹן מְאָנִין, וְשִׁמְשׁוֹן, פְּלָהוּ אֵינוֹן פְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא. מִשְׁפָּנָא
דְקָא עֲבַד מִשְׁה בְּמַדְבְּרָא, כְּלָא הָוָה כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא.

בֵּי מִקְדָּשָׁא דְבָנָא שְׁלֵמָה מְלָכָא, הוּא בֵי נִיחָא כְּגוּוּנָא עֲלָאָה, בְּכָל אֵינוֹן תַּקּוּנֵינוּ, לְמַהוּי בְּתַקּוּנָא
דְלַעֲיָלָא, בֵּי נִיחָא וְאַחֲסִנְתָּא. הֵכִי בֵי כְנֻשְׁתָּא, אֶצְטְרִיד בְּכָל תַּקּוּנֵי שִׁפְרוֹ, לְמַהוּי כְּגוּוּנָא עֲלָאָה,
לְמַהוּי בֵּית צְלוּתָא, לְאַתְקְנָא תַּקּוּנֵינוּ בְּצְלוּתָא, פְּמָה דְאוּקְמוּנָה.

וְהָהוּא בֵי מִקְדָּשָׁא דְלַהוּי בֵּיה חֲלוּנוֹת, דְכְּתִיב, (דְנִיאל ו') וְכוּן פְּתִיחֵן. פְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא, וְעַל דָּא
(שִׁיר הַשִּׁירִים ב') מִשְׁגִּיחַ מִן חֲלוּנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָבִים. וְאִי תִימָא אֶפִּילוּ בְּחֻקָּא, בְּגִין דְרוּחָא לְהוּי
סְלִיק. לָאוּ הֵכִי, דְהָא אֲנִן צְרִיכִין בֵּית וְלִיכָא לְאַשְׁתַּפְּחָא בֵּית לְתַתָּא, פְּגוּוּנָא דְבֵית עֲלָאָה, לְנַחְתָּא
דִּינִירָא עֲלָאָה לְדִינִירָא תַתָּאָה.

וְתוּ דְהָהוּא צְלוּתָא, וְהָהוּא רוּחָא, אֶצְטְרִיד לְסֻלְקָא, וְלְנַפְקָא מִגּוֹ עֲאֶקוּ, בְּאַרְח מִיִּשְׁרָה, לְקַבֵּל
יְרוּשָׁלַם.